

Партияна группанууд хабарай тарилга дээрэ

Партийн Яруунын айком болбол полеводческо ба тракторна бригадануудта 6 партияна ба 5 партийно-комсомольско группанууды бии болгон юм. Тэдэ группанууды коммунистууд — колхозно ажалай түрүшүүд хүтэлээрлэдэг. Тарилга эхилжэ байхада, мүн тарилта дундуурше группарторнуудтай 2—3 удаа зүблөө үнгэрэгдэжэ, заабари үгтээн, группануудай гэшүүдтэй хэдэ дахин суглаа хэгдээн байна.

Партияна группанууд үсөөншье хүнүүдэ бүридээн байбал, шэн зоригто ажалда олон нийтые урялха ба элсүүлхэ хэрэгтэ партияна органнзацинуудта айхабтар ехэ туһаламжа үзүүлнэ. Эхин парторганизацин секретарь ба бюро хадаа хээрэ, поли дээрүүр хаана янагуй хүн зоной мүнөө тарошоо ажаллажа байхадань, гансал партияна группануудаар дамжуулан олонигтэдэ большевистскэ нүлөөгөө үзүүлжэ, бодото хүтэлбэриэ бэлдүүлдэг байна.

Айкомоор байгуулагдана эдэ группанууд ашатай туһатай байханаа тарилгын хүдэлмэри дээрэ харуулжа байна.

«Улаан Ярууна» колхозой полеводческо бригадин партияна группны жэшэ болгон харя. Энэниие ВКП(б)-гэй гэшүүн нүхэр Цырен

(Партияна группны хүдэлмэрин дүй дүршэлхөө)

жаб Ширабон хүтэлбэрилнэ. Партийн 12 гэшүүд ба кандидатууд энэ группата байдаг. Группын гэшүүн бүхэн тусгаар партияна даалгаритай байдаг. Жэшээлхэдэ, партийн гэшүүн Суданов агитатор байхынгаа хажуугаар шанары шалгах инспектор байха юм. Газар хахалхадаа үдэрэйнгөө нормые 130—140 процент дүүргэдэг. Удын забарлалгада ба үдэшэ, хүдэлмэрин илүүлээр, агитатор Суданов бригадын гэшүүдтэ газетэ, журналнууды уншажа үгэдэг, элдэб темээр хөөрлөөдөө үнгэрэгдэг байна. ВКП(б)-гэй гэшүүдтэй кандидат нүхэр Доржиев үгтчигоор хүдэлмэрилхэ зуураа, хэгдээн ажальы тушаажа абахадаа нарин нигтаар шалгадаг. Зүгөөр, шанар муутайгаар хэгдээн байхальны, группарторгод мэдээсэдэг байна. Тийгээд, группартор нүхэр Ширабон, хэрэгтэй бололон ушарнуудта звенонуудта үйлдэбэрин зүблөнүүдэе гү, али группынгаа партияна суглаа нээмэлээр үнгэрэгдэжэ, байхан дутагдалнууды усадхаха хэмжээнүүдэе абадаг байна. Партияна группны оролдолгоор тус бригадин тарилга байн шанартайгаар хэгдэнэ.

Энэ партияна группа тарилгын хүдэлмэри эхилхээе бүри урда полевои станууд дээрэ 2 улаан булануудые түхөөрөн байгаа. Тэндэнь хуужа байхада зохиотой, гоё хайханаар шэмэгдээн, газетэнүүд ба номууд дэлгэжэ табигданхай, шатар, дам гэхэ мэтшэсэн бии. Хүдэлмэрингөө илүүлээр сүлөөтэй сагаа бригадын гэшүүд улаан буландаа ошохо үнгэрэгдэдэг байха юм. Коммунистууд — группын гэшүүд мүрысөөе үсхэгшэд байхынгаа хажуугаар, өөхөөдөө үлгэр жэшэ харуулна. Мүрысөөнэй дүнгүүд үдэр бүри гаргагдажа, показателлин досканууд болон «Дайшалхы хууданууд» дээрэ бэшэгдэжэ байдаг.

Молотовой нэрэмжэтэ колхозой полеводческо бригадануудай партийно-комсомольско группанууд (тэдэниие нүхэд Холхоев ба Ч. Базаров гэгшэд хүтэлбэрилнэ), мүн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой бригадын партияна группа (группартор нүхэр Пермяков) хайнаар хүдэлмэрилнэ.

Партияна группануудта хайнаар, үдэр бүри туһалаад байбал, тэдээр партияна органнзацинуудта ехэ туһаламжа үзүүлжэ байханын дээрэ хэлэгдээн баримтанууд дээрэнь тодорно. Тимэньэ партияна группанууды эмхидхэлэй ба политическэ талаарнь бэхжүүлхэ асуудалда гол анхаралаа хандуулнади. Г. Цыдыпов.

Партияна хронико

Сэлэнгын аймагай Юрөөгэй сомоной Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой парторганизацин секретарь нүхэр Буянтуев агитаторнуудай семинар үнгэрэгдэб. Тэрэн дээрэе «Колхозно ба совхозно нийтын ашаг шэмэтэ малажалые хүгжөөхэ гурбан жэлэй тусэб тухай» ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоол, мүн малажалай түрүшүүдэ Социалистическэ Ажалай Геройн нэрээртэ олгохо ба СССР-эй орденууд болон медальнуудаар тэдэниие шагнаха тухай СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указууд централна ба республиканскэ хэблэлдэ тээсээн толилогдоо лэн. Эдэ — политическэ ба арадай ажахыда ехэ удаханартай документүүд мүн.

Малажалые хүгжөөлгын гурбан жэлэй тусэбые үргэнөөр ойлгуулхад, энэ тусэбые бодото ажайбайдалда амжалтатайгаар бөлмүүхын түлөө тэмсэлдэ эрэгтэй ба эмэгтэй колхозингууды, хүдөө ажахын мэргэжэлтэды элсүүлхэдэ, аймагай газетэнүүдэй мүргэнь айхабтар ехэ байна.

Аймагай газетэнүүдэй олонхын малажалые хүгжөөн дэбжүүлхэ Сталинскэ тусэб тухай шадамар ба ойлгосотойгоор бэшэнэ. Жэшээлхэдэ, Түхүнэй аймагай «Красное Знамя» газетэ СССР-эй Министруудэй Советэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоол, мүн СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указуудта зориулагдана түрүү бэшэг үгэжэ, «Нитын малажалай хүсэтэ дэбжэлтые хангая» гэгэн гаршагтайгаар ажалшадай олон тоого бэшэгүүдэ хуудануудтаа толилон байна.

Мүнөө хабарай тарилгада Хорин аймагай колхозууд ба МТС-үүд республика дотороо түрүшүүлэй зэргэдэ ялана. Энэ амжалта туйлахадань партияна органнзацинуудта олон тоото агитаторнууд ехээн туһаламжа үзүүдэжэ байна. Коммунистууд ба комсомолецнуудай, мүн партиянабэш большевигүүдэй дундаһаа табигдаһан 180 гаран агитаторнууд колхозингуудтай хамта хээрэ, поли дээрэ ажаллажа, үнэн үгөөрөө ба шэн зоригто ажалаараа олон нийтые аоригжуулан ябана.

Иволгын МТС-тэ агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри хайнаар ябуулагдажа байхана ушарһаа трактористнуудай ажал хүдэлмэрин бүтээсэ үдэрхөө үдэртэ ургана. № 5 тракторна бригадын тракторист Иван Петренко шэниис тарилга дээрэ үдэрэйнгөө нормые 200 ба 200-һаа дээшэ процент дүүргэнэ. Мун 2-дох, 4-дехи бригадануудай трактористнууд хайнаар хүдэлмэрилнэ.

Агитационно хүдэлмэри нула

Большевистскэ агитацион бүхэ формонууды хэрэглэжэ, Үндэр ургасын түлөө тэмсэлдэ колхозно тарышады зоригжуулха гэшэ эгээл хүндэтэй ба харюусалгатай хэрэг мүн.

Кударын аймагай зарим колхозуудта агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри мууса ябуулагдана. Жэшээлхэдэ, Куйбышевэй нэрэмжэтэ колхоздо (парторганизацин секретарь нүхэр Васильев) тарынажалай табан бригаданууд бии юм. Тэдэ, эдэ бригадануудай нэгэндөнше агитатор хөөрлөөдөө хэдэггүй байна. Жэшээлхэдэ, № 5 бригадалда медестра нүхэр Воронина агитатораар томилогдолон аад, тарилгада гарахын урда тээ нэгэ дахин хөөрлөөдөө үнгэрэгдэхөө бэшэ, мушые хэбэгүй.

Хайн шанартайгаар хабарай тарилга үнгэрэхые колхозингууды урялхан лозунууд, плакадууд тус бригадын полевои стан соо орой байхагүй. Эндэх колхозингууд тарилгын эхилхээе хойшо газетэ, журнал уншаагүй.

—Захиһан газетэмнай манда хүрэнгүй, колхозой конторо соо тамхинай саархан болоно.— гэжэ колхозник нүхэр Яковлев хөөрэнэ.

Тарынажалай № 2, № 3 бригаданууд баһа нимэрхүү байдалтай. Колхозой центр дээрэ долоон жэлэй нургуул, врачэбнэ амбулатори, почто бии. Эдэ өмхи зургаануудай хүдэлмэрилгшэд, багшанар колхозингуудай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулаха хэрэгтэ мүнөө хүрэтэр элсүүлэгдэггүй байнаар.

Мүн Когановичын нэрэмжэтэ колхозой партияна органнзацин секретарь нүхэр Чоймполов хабарай тарилгын эхилхээр нэгэтшые полевои стан дээрэ ошоогүй. Хэтэрхэдэ, энэ нүхэр хадаа «партияно-политическэ хүдэлмэри ябуулаха саг бэшэ, тарилгата түргэн дүүргэхэ хэрэгтэй, — гэжэ политик мэдэхгүй хүн шэнгээр татажа лууна. Тус колхозой тарынажалай бригадын полевои стан соо ороходо, зоосоого угаа унаар, халан муухай байдаг. Ханадань нэгшые лозунг, портрет харахагүйт. «Дайшалхы хуудан», ханын газетэ бүри гаргагланагүй. «Манай нийшэ агитатор ябадаггүй, газетын вонниие хэлэжэ үгэхэ хүн угы ехэ муу байна» гэжэ плугшан Банзаров хөөрэнэ.

Гадна, «Улаан Тарышан», «Шэнэ Байдал» гэжэ колхозуудай партор-

ганизацинууд агитаторнууд тухай ханалаа табиһагүй. «Шэнэ-Байдал» колхозой партияна эхин органнзаци (секретаринь нүхэр Доржиев) тарилгын Удэ колхозингуудай дунда ябуулагдаха агитационно хүдэлмэрин гэмтэй хайн тусэб табиһан мүргтэ, тэрэнэ хэрэг дээрнэ бэлдүүлэгүй.

Агитаторнуудай хүдэлмэридэ нэмэри болохо— радио шагналта, жүжэг наада, кино харалта эндэ эмхидхэгдэнгүй. Алтайн комсомедэй колхозуудай колхозингууд январь наһааа хойшо кино хараагүйди гэлсэнэ. Агитаторнуудай полевои станууд дээрэ урдажа колхозингуудта концерт харуулаагүй байха юм.

Үндэр ургаса туйлахын түлөө тэмсэлдэ машина, зэр эмсэг, хүн зончо гадна, большевистскэ агитацион дүлэтэ үгэнүүд хэрэгтэй. Тимэ дээрэнь ВКП(б)-гэй Кударын айком, тэрэнэй пропаганда ба агитацион таһаг агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэридэхэ тэдэ дутуу дундануудаа усадхаха хэмжэе даары абаха ёһотой.

Б. Ширеторов, манай корр.

Социалистическэ малажалые хүгжөөн дэбжүүлхэ Сталинскэ тусэбые олонхитэй гүнзэгыгөөр ойлгуулха

Колхозно ба совхозно ашаг шэмэтэ нитын малажалые хүгжөөхэ гурбан жэлэй тусэб тухай СССР-эй Министруудэй Советэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоол, мүн малажалай түрүшүүдэ Социалистическэ Ажалай Геройн нэрээртэ олгохо ба СССР-эй орденууд болон медальнуудаар тэдэниие шагнаха тухай СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указууд централна ба республиканскэ хэблэлдэ тээсээн толилогдоо лэн. Эдэ — политическэ ба арадай ажахыда ехэ удаханартай документүүд мүн.

Малажалые хүгжөөлгын гурбан жэлэй тусэбые үргэнөөр ойлгуулхад, энэ тусэбые бодото ажайбайдалда амжалтатайгаар бөлмүүхын түлөө тэмсэлдэ эрэгтэй ба эмэгтэй колхозингууды, хүдөө ажахын мэргэжэлтэды элсүүлхэдэ, аймагай газетэнүүдэй мүргэнь айхабтар ехэ байна.

Аймагай газетэнүүдэй олонхын малажалые хүгжөөн дэбжүүлхэ Сталинскэ тусэб тухай шадамар ба ойлгосотойгоор бэшэнэ. Жэшээлхэдэ, Түхүнэй аймагай «Красное Знамя» газетэ СССР-эй Министруудэй Советэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоол, мүн СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указуудта зориулагдана түрүү бэшэг үгэжэ, «Нитын малажалай хүсэтэ дэбжэлтые хангая» гэгэн гаршагтайгаар ажалшадай олон тоого бэшэгүүдэ хуудануудтаа толилон байна.

Эрхим малшад — ферментүүды лаагшад ба зооветеринарна хүдэлмэрилгшэд, хаалшад ба хоншоод гэхэ мэтшэсэн аймагайгаа газетэнүүдэ бэшэнэ. Малажалые хүгжөөхэ тухай, тэдэнии кадрнууд тухай ханалаа саг үргэлжэ табижа байдагын түлөө тэдээр өөхөөдөө бэшэгүүд дотор парти ба правительствода баясхалан хүргэнэд, малай тоо толгой болон ашаг шэмые нэмэхын тулада ямар хэмжээнүүдэ хараалжа байханынгаа тухай хэлэндэ.

—Манай колхоз нитын малажалые хүгжөөхэдэ бүри хайн ажалтанууды туйлаха дүүрэн арга боломжтой, — гэжэ аймаг дотороо малажалаар тон томо «Улаан Шанай» колхозой түрүлгүш нүхэр Фролов бэшэнэ. — Парти ба правительствын тогтоолдо харюу болгон, бидээр нимэнүүд уяланууды дааж абаабди: 1949 ондо 100 үнээн бүриһөө 100-һаа үсөөн бэшэ тугал, 100 хонин бүриһөө 115-һаа үсөөн бэшэ хурьга ба гахай бүриһөө 15 поргосонхо абаабди.

Кяхтын аймагай «Знамя Ленина» газетэ малажалые хүгжөөхэ гурбан жэлэй тусэбые дүлгэрэнгүгээр харуулаһа материалнуудтай хэдэ хэдэн тематическа хууданууды ехэ хонноор эмхидхэб. Гэхэтэй хамта, СССР-эй Министруудэй Советэй ба ВКП(б)-гэй

ЦК-гэй тогтоолы, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указууды олонхитэй ойлгуулха дэтэ хэрэгтэ хабаадалан орололгүй аймагай зарим газетэнүүд байна. Энэнь тон гайхалтай ёһо юм.

ВКП(б)-гэй Бичурын айкомой ажалшадай депутатуудай айнаведы гүйсэдкомой орган — «Ленинскэй путь» газетые абаад үгэжэ. Энэ газетэ ехээн алдуу тарыгаба. СССР-эй Министруудэй Советэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоол гаранаһаа үлүүлээр ВКП(б)-гэй гэгшэ нөмөр гарган болобошые, «Ленинскэй путь» газетэ энэ шухала документ тухай нэгшые үгэ бэшэггүй, парти ба правительствын тогтоол тусаа нэгшые бэшэ ажалшаднаа бэшүүлжэ толилогтор Редакторай политическэ хохорой байханаар, мүн ВКП(б)-гэй айком талһаа өөрнөгөө газетые буудаллажа жинажа байдагаарнь үлбаримтые тайлбарилжа болохо ёһо юм.

Мүн Мухаршээрэй аймагай большевистскэ темпы гэжэ гуртэ малажалые хүгжөөхэ тухай жэлэй тусэб тухай мууса бэшэ Тэрэ газетэ дурсагдаша шухала шухала хэрэгтэ кампанейскэ ажал хандаба.

Мүнөө үдэ аймагай газетэнүүдэй урда байгаа зорилго гэмтэ СССР-эй Министруудэй Советэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолы СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указууды колхозник хэндэ ба совхозуудай хүдэлмэрилгшэ бүхэндэ ойлгуулха, тус колхоз ба совхозые хараандаа ажал, ажал хүдэлмэрин тодорой программаар колхозник ба совхозуудай хүдэлмэришэн бүхэниие сэргүүдхэ, үсхэтэ даалгарбаринууды дүүргэхын ба Указаар тогтоомол показателнууды туйлаха түлөө малшадай мүрысөөе эхлэхэ. Гурбан жэлэй тусэбые дүлгэрэнн прлөө тэмсэлдэ үдэр бүр үнэтэй. Тэжээлэй ба бусад кулануудай таригдажа байһан, анжалда тэжээлэй бата бэхи бөлмүндэ шури табигдажа байһа аялар мүнөөнөө эхилээд тэрэ сэгэй амжалта шидхэгдэхэ бэ гэжэ ойлгуулжа үгэхэ хэрэгтэй.

Малай хойноһоо ёһотой хайн руунаһа угы байһан дээрнэ мал олоороо үхэдэг ба хубайр колхозно ферментүүдэй малы нитыншэ урихэ гэхэ мэтшэсэн тэмшаж ябадануудтай хайра туггүй тэмсэл ябуулхада партияна ба советскэ органнзацинууд түрүү колхозингууды аймагай зетэ элсүүлхэ ёһотой.

Малажалые хүгжөөлгын ажалдалнууд, колхозуудта ба аймагуудта малажалые хүгжөөлгын гурбан жэлэй тусэбтэй дүүргэлтын аймагай газетэнүүдэй саг үргэлжэ хангалта ба анхарал доро абтай байха ёһотой.

Творческо марксизмын гайхамшагта зохёол

Дүшэн жэлэй саада тээ (1909 оной майн хахадта) В. И. Ленинэй «Материализм ба эмпириокритицизм» гэжэ гайхамшагта зохёол хэблэгдэн гарана, байха. Энэ зохёол болбол 1908 оной хоёрдох хахадта, Россияда 1905—1907 онуюдай буржуазно-демократическа революциин димлэһэнэй һүүлдэ болодон черносотенно столыпинска реакциин зоргоороо ашалжа байха үедэ бэшэгдээн юм. Энэ хадаа Россиядай революционо хүдэлөөнэй түүхэдэ, большевистскэ партия, түүхэдэ тохёолдолон тон бэрхэтэй үенүүдэй нэгэн байһан байгаа. Ленин — Сталинай парти болбол хаанта засагта эсэргүү, реакционо помещигүүдэй ба буржуазна элдэб янзын партинуудта эсэргүү тэмсэхээе гадна, мүн жөжөбуржуазна партинуудта — меньшевигүүдэй, эсэргүүдэй, анархистнуудай болон бусад партинуудта эсэргүүшанга тэмсэл ябуулжа байгаа.

Контрреволюциин идеологическа довтолгоо хадаа нэн түртүн марксистска партиян тээл суртал болошо диалектическэ ба историческа материализмда эсэргүү шэглүүлэгдээн байха юм. Бүхэли бүрэг залуу уранзохёолшод революциине али болохоор муушалдаг, урбалты магтадаг, идеализм ба мистикые номнодог байһан юм. Мүн тэрэшлэн бөөе марксистнууд гэжэ тоолодог аад, марксизмын позицинууд дээрэ хээээдшые бата байгаагүй, партий-

на интеллигентнүүдэй нэгэн хубине сүхэрэн уналта ба революциин хүсэндэ этгелээе бараһан ябадал дайран байгаа. Марксизмын философско-теоретическэ үндэлэ һурунууд болошо диалектическэ ба историческа материализмда эсэргүү тэдэ интеллигентнүүдэй довтолгонууд революцида эсэргүү, пролетарида партида эсэргүү реакциин хамтын довтолготой нийлээн байна. Энэ бүрлэг (Богданов, Базаров, Луначарский болон бусад) зүгһөө марксизмые «шүмжэлгэнь» юрын шүмжэлэлхээ ямар илгаатай болоноб гэхэдэ, марксизмын гол позицинууды «хамгаалхын» туг доор үнэн сэхэ бэшэ ба элитэ бэшэ, харин ниюуса далдаар ба ноур харан ябуулагдаһаара илгаатай байһан байна. Марксизмда тэдэнэй философско ревизи хэхэ гэгшэдэ зохёолнууд соо бэшэгдээн энэ һэдэлгэн эгээл реакционо философско системын позициһа ябуулагдадаг лэн. «Эмпириокритицизм» гэжэ нэрэгтэй реакционо энэ философско системэ хада австрийскэ физик ба философ Мах болон немецкэ философ Авенариус гэгшэдэй зохёолнууд соо бэшэгдээн байха юм. Иймэ худал хурмаг шүмжэлэлэй аюулын юуб гэхэдэ, энэ шүмжэлэл болбол жирийн партияна хүдэлмэришэды мэхэлхэ хүсэлтэй ба төөрүүлжэше болохо байһан юм.

Тэрэ оршон байдалда «марксизмын теориноо урбагшадта хатуу харюу үгэхэ, тэдэнэй баг хуулаха, үндэһөөрнь бута сохихо, тини марксистскэ партиян теоретическэ үндэлэ һурунууды хамгаалха — нимэ хойшолуулашагүй зорилго — марк-

систнуудай урда байһан байна» (ВКП(б)-гэй түүхын хурянгы курс, ноур 97).

Махизмын ангин ба идейнэ уг узуурый уудалан харуулаха, Ленин хадаа энэ реакционо философийн тала баригшадны буржуазин идеологууд, половичны зарсанар, мистикэ ба идеализмые номношод, түрүү революционо хургаал болошо марксизмын хорото дайсад гэшэ гэжэ, «Материализм ба эмпириокритицизм» гэжэ зохёол соогоо баталһан байха юм.

Марксизмда эсэргүүсэн тэмсэхэ зуураа, баруун-европейскэ махистнууд ба Россияда тэдэниие дуураан дахагшад болбол манай философи гэгшэ идеализм материализм хойрой дээдэ тээнэ байдаг юм гэжэ баталдаг байгаа.

Махистнуудай эдэ баталамжанууды элирүүлжэ зуураа, философидо гурбадаха ямаршые шэглэл гэжэ үгэжэ ба байжашы болохогүй юм, философийн бүхы түүхын хоёр шэглэлнүүдэй — материалистическэ ба идеалистическэ — тэмсэлэй гүтэхэ гэшэ, махистнууд өөхөөдөө ёһотойл идеалистнууд мүн гэжэ Ленин баримталан баталһан байна.

Юуменүүд гү, али бодосууд хадаа мэдэрэлгын комплекснууд юм гэжэ Махын баталагынь субъективнэ идеализм гэшэ, берклианстые юрэл дабтанай ябадал гэшэ гэжэ Ленин хэлэһэн байна. Мах ба Берклиин баталһан ёһоор, дэлхэй болбол амгалт минни тухайламжа, бодото дээрэ амгалт философско индивидуум байдаг гэшэн удхатэй.

Махистнуудай элдэб янзын идеалистическэ теоринууды эрид шангаар шүмжэлхэтээ хамта, В. И.

Ленин болбол ородой махистнуудай (Богданов, Базаров, Юшкевич, Валентинов болон бусад) «теориин» субъективнэ идеалистическэ, реакционо харша уг удхынь элирүүлэн харуулан байна.

Махистнууды элирүүлэн шүмжэлхэтээ хамта, Ленин болбол пролетаридай тон шухала революционо эбсэг болошо марксистска философийе хамгаалхааа гадна, мүн тэрэниие сэнэ шэнжэсэн тодорхойлолгоор баяжуулан ба саашан үргэлжэлүүлэн, шэнэ дээдэ шатада хүрэтэр үргэһэн байха юм. «Материализм ба эмпириокритицизм» гэжэ зохоол соогоо Ленин хадаа наукин хүгжэлэнтэй дашарамдан гарана тон шухала шэнэ асуудалнуудта харюу үгэһэн байна. Махизмда эсэргүү тэмсэхэ зуураа, Ленин болбол марксистска философско материализмын үндэлэ һурунууды гүйсэд хайнаар бэшэжэ харуулан ба матери тухай диалектико-материалистическэ хургаалы аршалан хамгаалһан ба саашан хүгжөөһэн байна. Ленин хадаа матери манай ухаан бодолоо дулдыдалгүй байдаг ба манай мэдэрэлэй органуудта нүлөөлдэг объективнэ бодото зүйл гэшэ гэжэ матери дүгнээг философи соо тодорхойлолго үгэһэн юм. «... матери гэшэ шэнэ мэдэрэлэй органуудта нүлөөгөө үзүүлэн, мэдэгдэлдэг юумэн гэшэ, — гэжэ Ленин бэшэнэ. — матери хадаа мэдэрэмжээр дамжуулан бидэнд мэдэгдэдэг объективнэ бодото зүйл гэшэ, гэхэ мэтэ» (Хэблэл, том XIV, ноур 133).

Юртэмсэ хадаа өөрнөгөө шэнжэ шанараар материална байдаг, матери хадаа нэгэдэгээрхын юм, тинхэд мэдэрэл хадаа хоёрдугаархын юм гэшэн диалектическэ материализмын ёһы Ленин гүнзэгыгөөр харуулаа лэн. Хубилха, хүгжэхэ ябадал болбол материйн таһаршагүй шэнжэ шанарын гэшэ, хүдэлхэ, хүгжэхэ ябадалгүй матери гэжэ угы юм, матери хадаа зай ба саг соо хүдэлжэ хүгжэхэ байдаг, зай ба саг хадаа хүдэлжэ байһан материйн бии байһанай объективнэ формонуудын гэшэ гэжэ баталаад, Ленин болбол матери ба хүдэлхэ хүгжэхэ ябадал хоёрой хоорондох нигта холбооо харуулан байха юм. Бодосуудай болон үзэгдэлнүүдэй бөө бөөдэ холбогонги, бөө бөөдэ дулдыдангай байдаг ябадал хадаа материальна юртэмсын объективнэ шэнжэ шанарын гэшэ, харин шалтагалалта хадаа энэ холбоогой формонуудай нэгэниин юм гэшэн диалектическэ материализмын ёһы Ленин аршалан хамгаалһан ба үндэһэлэн харуулан байна.

«Материализм ба эмпириокритицизм» гэжэ зохёол соогоо Ленин болбол диалектическэ материализмын мэдэрэн ойлголтын теориине бии болгохо ябадалда тон ехэ анхарал хандуулан ба отраженин теориине үндэһэлэн байгуулһа байна. Махизмын философиине тон шангаар шүмжэлхэ зуураа, Ленин болбол мэдэрэлтын бии бололо ба тэрэнэй шэнжэ шанар тухай, мэдэрэн ойлголтодо тэрэнэй ээллэн үүргэ тухай асуудалда эгээл эрб харюу үгэһэн юм. Мэдэрэлгэ хадаа гадаада юртэмсын хүдэлжэ байһан материйн манай мэдэрэлэй органуудта нүлөөгөө үзүүлэхэнь үрэ дүн гэшэ, мэдэрэлгэ хадаа гадаада юртэмсын ба манай мэдэрэл хоёрой хоорондох дамжаагүй холбоо гэшэ, тэрэ хадаа дэлхэй шэнжэлэн ойлгохо түрүшүн ба шухала шата гэшэ гэжэ Ленин харуулан байна. Хүнэй мэдэрэлгэ, ойлгомжо болбол хү-

нэй ухаан бодолоо дулдыдаһан байдаг бодосуудай буулгабарна гэшэ гэжэ отражени тухай Ленинскэ теори хурган. Тэрэ зурган Ленин болбол Плехановой «сериозифицинуудай» теориине эрид шүмжэлэн байна.

Мүн тэрэшлэн Ленин болбол матери ба ухаан бодол хоёрой хоорондох холбоо тухай асуудалда гүнзэгыгөөр шэнжэлэн харуулан байна. Мэдэрэлгэ, ухаан бодол болбол өөрнөгөө хүгжэлтөөр үндэр бөтөлдэ хүрэхэн материйн үрэн мүнэрлэн хэлэхэдэ — уураг тарих үрэн мүн, мэдэрэлгэ хадаа нигта тарих органическа материдэ гэжэ Ленин харуулан байна. Иймэ гэжэ Ленин болбол схоластикада вульгарна материализмда ухаан шанга сохилоо хэлэн байна.

Относительна ба абсолютна үнэтэ ушар тухай асуудалы Ленин шэнжэлэн харуулан ябадал диалектическэ материализмын эрдэмэй теориин хүгжэлтэдэ тохёол удхашанартай юм.

Хэтэ мүнхэдөө хүгжэхэ байһа материдэл адли, хүнэй эрдэм мэдэсэнүүд хизааргүй юм, относительна үнэтэ ушар бүхэн абсолютна үнэтэ ушарай хубилгатаһан юм, абсолютна үнэтэ ушар хадаа хэдэн относительна үнэтэ ушарнуудһаа бүридэдэг юм гэжэ «Материализм ба эмпириокритицизм» гэшэн зохёол соогоо Ленин хэлэһэн байна. Ойлголтохогүй, «өөртөө» байһан юмнууд гэжэ угы юм, объективнэ мир ба тэрэнэй хүгжэмэ хуули ёһонини хүсэд шэнжэн орогдомоор юм, ойлгодоогүй өөртөө байһан юуменүүд ойлгодог юм, нитын практикаар шалтаһан ба баталагдаһан хүнэй эрдэм мэдэсэнүүд объективнэ үнэтэ ушар болбол.

ТАРИЛГЫН ТЕМПЫЕ ХУРДАДХАХА, ШАНАРЫЕНЬ БАЙЖАРУУЛХА

Улаан тугта' бригаада

Улаан тугта' бригаада Мутуевай хүтэлбэрлэдэг бригадын нэрэмжэтэ колхозой (Курум-аймыс) бригаданууд дунда эрчимлэ- баана. Тус бригадынхид энэ жил- үдэр баян ургаса хурьяаа уял- баан байна. Тэдээр энэ уял- дүүргэын түлөө полевоы хү- мэрин түрүүшын үдэрнүүддээ шэмтэйгээр тэмсэнэ.

Бригадын плугшад нүхэд Б. Бал- тов, Ц. Балтуев гэгшэд үдэрэн- даалгабаринууды 120—130 про- цнт дүүргэнэ. Мүн сельшигүүд Раднаев, С. Ламуев гэгшэд бай- р хүдэлмэрилнэд.

Бригадын плугшад-басагад Д. Цыденова, С. Гынденова ба бусад үдэрэнгөө нормонууды ходо үдү- нь дүүргэжэ, үндэр бүтээсэтэ ажа- хогшлыгэр жэшэ харуулна.

Эндэ олонийтын-агитационно хүд- дэлмэри хайнаар табигданхай. Аги- татор Будаева республикын газет- нүүдэй вонинууды уншадаг ба «Дайшалхы хуудаланууды» үдэр бүхэндэ гаргадаг байна.

Тус колхозой правлени ба парти- на организаци бригаданууд хоорон- дын социалистическэ мурьсөөнэй дунгууды хаяхан гаргаба. Энэ мур- сөөндэ нүхэр Мутуевай бригада түрүү хуури эээлжэ, дамжуулган Улаан туг ба 500 түхэриг мүнган шан абаба. Энэ туг абаад байхадаа, тус бригадынхид бүри эдэлхитэйгээр, бүри эмхитэйгээр хүдэлмэрилжэ, энэ жилдэ үндэр ургаса хурьяа гэ- хэн уялгааа нэрэтэй түрэтэйгээр дүүргэхэдэ гэжэ нэгэн дуугаар мэдүүлэ.

Д. Дондунов.

Эмхигүй дээрэнэ...

Хабарай тарилгы агротехническэ колхоз болзор соо, эрхим ша- ртайгаар дүүргэлжэ колхозуудай торойнгоо арга боломжонууды дүүр хэрэглэн ба ажалые хай- гэр эмхидхэнхэнэ дулдыдаха бай- жэ мундэ мэдээжэ.

Эзбэше, «Путь Социализма» кол- лективой правлени энэ шухала хэрэгтэ тарилга хэрэгээр хандааг байна.

Тус колхоз хабарай тарилгын хүс- үсү буримэридэ бүхы хүсэээ элсүүлжэ абаадаагүй. 50-аад хүнөө бүридхэн одорхойтой бригададанш 10 гаран совхозд байха юм. Жэшээлхэдэ, тус бригадир М. Цыдыпов, зөвөө- өринууд Ц. Цыдыпов, Чимитов, хоёр гогтоошоон, 4 моришод бии. Тээд, Алахагийн тухайта ажалдаа хүдэлмэ- нхэн нэрэ зүүгэд, бэшэ ямаршые дүүр хэрэггүй байха юм.

Хабарай тарилгада ябагдашай культуудда нийтэ-политическэ хүдэлмэри- тэйгаар табигданхай. Эндэ «Дай- шалхы хуудаланууд» ба «сахилгаан»

газетэнүүд гаргаданай. Газетэ ба журналнууды уншалга эмхид- хэгдэнгүй. Мүн бригада, звенонууд дунда дэлгэрэн социалистическэ мурьсөөнэй дунгууд сар соогоо гаргадалаггүй байха юм.

Тарилга дээрэ хүдэлмэрилжэ байхан колхозинуудай олонхын үдэрэнгөө нормонууды дүүргэдэг- гүй. Тэдээр хүдэлмэридөө орой гарадаг ба ажалнаа эртэ эрдэг байна.

Энээнэй эсэстэ тус колхоз ороо- хото культурын эртын тарилгы унжагайруулаа. Яруунын аймагай колхозуудай дунда гэгдэжэ ябана. Ушар нимээшэ, колхозой правле- нийн түрүүлэгшэ нүхэр Базаржапов ба парторганизацинын секретарь нүхэр Цыбииков гэгшэд энэ дутуу дундануудаа ябууд усадхажа, тарилгын хүдэлмэридэ эрид хубила- та хэхэ уялгагай.

Б. Аюров.

1567 килограмм горючи алмаба

Бадмажап Шойнзеновой хүтэлбэ- рлэдэг тракторна № 7 бригаада энэ жилдэ үндэр баян ургаса хурлахын үдэр эршэмтэйгээр тэмсэнэ, бага жэм амжалтанууды туйлана.

Энэ бригадынхид полевоы хүдэл- мэри түрүүшын үдэрнүүддээ эхил- хэ, үндэр бүтээсэтэйгээр ба шанар тайтайгаар хүдэлмэрилнэ. Гадна, тракторарингаа хойнохоо техническэ ариуула хайнаар эмхидхэн ба ариуури болон тоходолгын материал- нууды гамтайгаар гаргашална- айнгаа ашаар энэ үе соо 1567 килограмм горючи алмаба.

Тин тус бригада полевоы хү-

дэлмэрин декадна даалгабарине эрхимээр дүүргэжэ, Мухаршэбэрэй аймагай Суулгын МТС-эй трактор- на бригадануудай дунда эрчимлэ- жэ ябана. Эндэ хаяхан МТС-эй ди- ректи ба колхозой правлени энэ бригадада дамжуулган Улаан туг баруулба.

Бригадын трактористнууд үндэр бүтээсэтэ ажалараа МТС соогоо суурхадаг юм. Трактористууд Б. Батуев, М. Кашин, Ц. Нанзтытов ба бусад үдэрэнгөө даалгабаринууды 120—150 процент хуртээр дүүргэнэ.

Ц. Хөборков.

Агротехникие эбдэдэг агроном

Түрүү агротехникин амжалтанууды үргэнөөр хэрэглэнгүйгээр үндэр баян ургаса яабаше хуряагдаха- гүй. Тингэбэшэ «Красный пахарь» колхозой (Байкало-Кудара) хүтэлбэ- рилэгшэд энэндэ анхаралаа хан- дуулнагүй. Агротехническэ хэм- жээ-ябуулганууды үнгэргэхэ тухай гоёо бартаглан тусэбын бодото дээрэ бэлүүлэгшгүй, саархан дээрэ үлэнэ. Энэ түсэбэй дүүргэл- тые хинан шалгаха ёһотой байхан участково агроном нүхэр Коккин өөрөө агротехникие бүдүүлгээр эб- дэнэ.

Колхоз МТС хоёрой хоорондох и договорой ёһоор 140 гектар газары предплужнигтай плугаар хал- халжа ёһотой байгаа, Гэбэшэ, тус колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилжэ байхан трактористнууд полевоы хүд- дэлмэрин түрүүшын үдэрнүүдтэ плугуудайнгаа предплужнигы эб- дэнэ байха юм. Тээд агроном Ко- ккин трактористнуудтай өбөө табар- хаяа айжа, предплужнигтай плу- гаар газараа халхалжэ зүбөөхөн байна. Тингэжэ хэдэн гектарта го- долохо гаргаа. Гадна, 100 гектарта яровизированна үрнөөр тарилга хэ- хэ байхан аад, миил 20 гаран гек- тарта тарья.

Н. Попков.

Севооборот сахинагүй

СЭЛЭНГЭ. «Коммунизм» колхоз (правленинь түрүүлэгшэ нүхэр Ма- шиев) тарилгын хүдэлмэриг удаа- наар ябуулхааа гадна, шэнэрай түлөө тэмсэнгүй.

Норбо Дымбрыловэй хүтэлбэрил- дэг тараанжалай бригада «Зүүн Хунды» гэжэ газарта 20 гектарта овёс ба 37 гектарта зёлёно тариха ёһотой байхан аад, мүнөө тэндээ орооһото культура тариха, сево- оборот хэхэ гуримы эбдэнэ байна. Гадна, энэ бригадын плугшад газар- наа 13-15 сантиметр гүнзэгтэйгээр, далантуулан халхална.

„Мэдэгмаша“

Сергей Рязовой шэнэ оперо

Бурят-Монголой Лениней эрденте Гүрэнэй оперо ба баледэй театр бүтлэй 10 харын турша соо советскэ композиторнуудай хоёр шэнэ оперонууды табиа. Энэ хадаа бүт- лэй фэдэ авторнуудай болон театр- нын үржэл эхэтэйгээр хүдэлмэ- рилгы элитэ гэршэлнэ.

Композитор Сергей Рязовой бэ- шээн «Мэдэгмаша» (либреттэн Ц. Галсановой) оперы хаяхан хара- бабди. Энэ хадаа манай советскэ үеын бодото байдалы, советскэ хүнүүды харуулан хайшаалта зо- хёл болоно.

Тус оперо 1930-аад оной үедэ болоһон байдалы харуулна. Энэ хадаа аралуудай хани барисаан тухай, социалистическэ Эхэ орондоо советскэ патриодуудай инагаар дур- лалдаг тухай бэшгэдэн оперо мүн.

Колхозой алдартан ангуушан Бумбу Мэдэгмаша гэжэ басаганайнгаа түрэн үдэртэ «Шэдигтэ» шулуу хадааа олоно. Бумбу үбгэн алта олобо гэшэ гэжэ хананан, анханда кулак ябаһан Гонгор баян гэжэ шулуу хулгайла абахын хэдлэгэ гаргана. Мэдэгмаша элэр на- хаяа гүйсэжэ, аруун хайхан баса- ган болоно. Гонгор баян гансахан үнэтэ шулуу эзэмдэд ханалаа дүүрэхгүй, харин аруун хайхан Мэдэгмаша басаганай сэдхэл дур- буллаха шунал түрэнэ.

Энэ үедэ залуу инженер Андрей Железнов гэшын хүтэлбэри до- ро, геологическа баялгунды шэнжэлэн бэдэрэлгын экспедици эрэнэ. Түрэл Москваһаа эрэнэ тэдэрны арад энэ халуун баряар угтана. Гонгор баян муу муу ханаатай хараалша шабганса хоёр тэдэнэй ерэнэд айхабтар ехээр дураа гутан зэбүүрэнэ. Эдэ хоёр хадаа экспедицинь хүдэлмэрилжэ хоролхы оролдоно. Бумбу үбгэнэй гэртэ экспедицинь ерэнэй угтам- жын баяр нийр боложо байна. Энэ үедэ Гонгор баян үнэтэ тэрэ шу- луу хулгайла абахын хэдлэгэ гаргажа байгараа баригдаад, «Шэ- дигтэ» шулууе бута унагана.

Тэрэ шулуунай бутархайе инже- нер Железнов харахадаа, өөрынгөө бэдэржэ гараһан үнэтэ шулууе та- нибса. Шулууе олоһон газараа заа- жа харуулхынь гуйжа, Бумбу үб- гэндэ тэрэ дары хандаба. Үнэншэ сэхэ сэдхэлтэйшэ наа, мухар бэ- гэдэй байхан Бумбу үбгэн басага- найнгаа хуби заяанай түлөө ханаа- гаа зобожо, шулуу олоһон газараа харуулхана арсана. Энэ фэдэ шу- лууе экспедицинь олохо ябадалда туһалжаар бэлэн байханаа комсо- молка Мэдэгмаша эсэгынгээ дура- гуй байтар мэдүүлэн. Тингэжэ Мэ- дэгмаша өөрөө газар хайн мэдэхэ- шегүй наа, эсэгынгээ хэлхэн ёһоор Хамар дабаанай тайга ша- дар оршон Ханхайн хабшал шэр- лэн мордособо.

Железновой экспедици хадаа Ханхайн хабшал дабаанда хэдэн үдэр соо ябана. Үнэтэ шулуунай олдосоо газары Мэдэгмаша оло- но. Гонгор баян тэдэрны хана-

лан хандангүй дахажа ябалсана. Тингэжэ ябаханда өөрынгөө хуу- шанай танил, харин нэгэ гүрэнэй эльгээһэн диверсанттай золгоно. Экспедицинь олоһон үнэтэ малту- рита газары мэдэхэ абаад, экспе- дицидэ хабаадагшды алан усад- хаха гэжэ хоёр дайсад хоорондоо хэлсэнэ.

Тэдэнэр экспедицие хүтэлбэрил- гэгшэ Железновы шархатуулжа, Мэдэгмашы хулгайлан абаашана. Экспедицидэ хабаадалсаһан Даша гэжэ эдир залуухан хубүүн Мэдэг- машы абархын түлөө хойноһоонь мүрдэжэ ороно.

Гонгор диверсант хоёр Мэдэгма- шы гүн тайга соо абаашаад, үнэтэ шулуунай олоһон газар харуулхы баалана. Большевикскэ партиар ба ленинскэ комсомолоор хүмүүжүл- лэгдэн советскэ үнэн сэхэ баса- ган энэ эрлгынь эрид хатуугаар буруушаан, асуудалдан харюуса- нагүй. Дайсанда сохигдожо мэдээ алдаһан Даша хубүүн бабал тэдэ- нэй гарт ороно. Дайсагта үнэтэ баялгы харуулжа мэхэ гү, али эдир залуу аян ханаа алдахын али нэгын шэлхэ — нимэ хэрэг тэдэнэртэ тохолодоно. Тэдэнэр Эхэ оронойнгоо аша туһын түлөө өөһө- дингөө амины гамнахагүй гэжэ шииндэнэ.

Энэ үедэ тон шэнэ ханал Мэдэг- машада түрэнэ. Тэдэнэр үнэтэ шу- луунай байдаг газарта абаашаа гэ- жэ дайсады мэхэлжэ, погранзаста- тава тээшэ зоруута абаашанад. Шархатаһан Железнов тосхондо бусажа эрэнэ. Эхэ орондоо шухала хэрэгтэй үнэтэ шулуу олоһондоо тэдэнэр омогорхон баясанад. Гүн гүнзэгы тайга соо социалистическэ шэнэ город баригдана. Больше- вискэ партиин ба агуухэ ород арадай зүлгөө ерэгшэд шэнэ хай- хан байдалай туяа гэрэлы тайга соо асараа нэн.

Агуухэ Сталин вождбо зоруу- лаһан магтаалай дуугаар оперо дүүрэнэ.

Тон ехээр хүдэлмэрилхэнэйгөө ашаар, «Мэдэгмаша» оперо табил- гада үндэр культура, профессио- нальна мэргэжэл ба уранхайханай талаар онсо шадабарн харуулан композитор С. Рязовой хайн сэгнэл- тэ абаха ёһотой.

Энэ оперы зохиёһон композитор С. Рязовой хадаа арадай хүжэм ба дуунууды үргэнөөр хэрэглэжэ шадда. Гадна, тусгаар ирагуу, ойлоготой, тон шэнэ аялгануудаар оперы баяжуулан шэмэлжэ. Ком- позитор хадаа хүжэмэй драмати- ческа сценэнууды гүнзэгтэйгээр ба зүбөөр оложо, Мэдэгмаша, Желез- нов, Бумбу ба бусадай дундах харилсаа ойлоготой хайнаар гарга- хын түлөө айхабтар хайнаар хүдэл- мэрилнэ.

Нэгэдэх, гурбадах ба түгэсхэл- лэйн актууд хүжэмэйнгөө талаар оперын гэгэл эрхим газарын боло- жо үгэнэ. Нэгэдэх акт соонь ара- дуудай хани барисаанай темэ бол- лон наранай гараха үеһе зурагла- хан хүжэм ирагуу хүсэтэйгээр дуулдана. Мэдэгмаша ба Желез- ноы хамтадаа дуулан дуун, ойротон байхан аадар залингай аялга- нууд болбол гурбадах актые шэм- мэлжэ шадда. «Агуухэ» Сталин- да алдар соло» гэһэн түгэсхэлэй дуун хүсэтэй хайханаар, зориг түр- үрүмэ доруунаар дуулдана.

«Мэдэгмаша» оперо хадаа С. Рязовой композиторска творчест- вены тон хайшаалтай талаанаан та- нуулан харуулба. Бурят-Монголой мүнөө үеын байдалай темэ дээр- лээ үндэлхэн, удха түгэс ба идейн үндэр шанартай оперо най- руулгада энэ композиторай өөры- гөө харуулангийн баясама зүйл болно. Композитор С. Рязов ха- даа мүнөө үеын национальна оперо- нууд дээрэ хүдэлмэрилхэн композиторнуудай олон жэлэйн баялиг дүй дүршлые шудалан абажа, арадай дуунуудай үнэтэ хайн сэгынэн шэлэн оложо, классическа ба со- ветскэ оперонуудай хүжэмэй зан- шалууды үндэлжэ болгон хүдэлмэ- рилнэ. Энээгээр советскэ олонна- циональна культурада үнэтэ зохиол бии болбо.

Цэдэн Галсановой бэшээн либретто хадаа композиторай хүжэм бэшэхэд тон таарамжатай баян материал боложо үгөө.

Багахан сагай хугасаа соо бэл- дэжэ табигдан «Мэдэгмаша» гэжэ энэ оперо хадаа идейн үндэр шанартай, советскэ искусствын нэрэ түрэдэ хүрэмэ спектакль боложо шадда. Энэ хадаа хамагай түрүүн Сталинска шангай лауреат, СССР- ый арадай артист Гомбожап Цыдынжапович Цыдынжаповай үр- жэлтэ ехэ хүдэлмэрин аша ур мүн.

П. Бартанов.

Оперы табигша хадаа спектакли- нын гол удхые тон зүбөөр харуул- жа үгөө.

Оперодо хабаадаһан артистар юрэнхыдөө өөһэдынгөө партинууды хайнаар, шагнагшадэй сэдхэл эрх- хэ хүдэлмээр гаргажа шадда. Оюун бэлитгэ артистка Г. Бенеман- ская онсо хайнаар нааджа, залуу бурят басаган Мэдэгмашын обра- зые гүнзэгтэйгээр, шагнагшадта ойро шадаган дурламаар гаргажа шадда. Мэдэгмашын социали- стическэ Эхэ оронойнгоо эгээ урил- ша түүрү, үнэн сэхэ басаган бай- хынь артистка илангаа шадбаар- ритайгаар харуулаа.

Железновой партине артист Д. Кириченко хайнаар дуулажа, өөрын- гөө зорилгы гүйсэд дүүрээр дүүргэхы ермэлзэдэг, хүсэтэй зоригтой, эрдэмтэй бэлитгэй советскэ инженерэй образы гол түлэб гар- гажа шадда. Гэбэшэ, артист заримдаа бусадна онсо илгаран та- харна. Ушар нимээшэ, зоной дунда хаанаашаһеб гэнтэ ершоод, өөрыгөө дээгүр абуулжа байхан хүнэй шэнжэтэй гэжэ заримдаа хангадана.

Ролине ингэжэ дутуугаар тайла- рилан харуулаха хадаа больше- вискэ партиин эльгээһэн советскэ инженерэй образы туларуулаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Бумбу үбгэнэй ролине наадаһан артист К. Яровицин айхабтар пра- гуу зохиод хоолойтой байжа, оперо шагнагшадта халуунаар хүлэгдэнэ. Энэ хадаа үбгэжөөл наһай болоһон Бумбугай образы үнэншэ- шэ зүбөөр, шадабаритайгаар харуу- лаа. Гэбэшэ, сценэ дээрэ бөөс бариха байха онсо мэргэжэл дутуугай дээрлээ өөртөө бии бүхы оюун бэлитгэ дүүрээр гаргажа шаддагүй гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Оюун бэлитгэ артист Н. Сычев хадаа Дашын ролине хайнаар наа- даа.

Тэрэшлэн Гонгор баянай ролне артист А. Карпов хайнаар дуулаа. Гонгорой орёо партине энэ спек- такльда амжалтатгайгаар дүүргэлжэ дээрлээнь хаража үзэхэдэ, артист Карпов творческэ талаараа нилэд- гүй ургаа гэжэ хэлэхээр байна.

Шабгансын партине дуулаһан И. Логинова өөрынгөө ролине эрхи- мээр дүүргэжэ шадда гэжэ тэмдэг- лэхэ шухала. Энэ шабгансын ханал сэдхэлые, шэнжэ шарайе, аял- гашые артистка айхабтар хайнаар гаргажа шадда. Артистка Логинова үни удаан мартагдахагүй образ бии болгожо, театр харатшды ехэтэ баясуулоа.

Бурят-Монголой театрын главнай балетмейстер М. Арсеньевэй табинан баледые оперо шагнагшад ехэтэ хонирхон хайхашана. Балетмейстер хадаа арадай танцые гүнзэгы хайнаар мэдэдэг байханаа харуу- лаа.

Энэ спектакльда табигданан ёһор хадаа «Мэдэгмаша» оперодо оролоһон халашагүй нэгэ хубинь болно. Энэ хадаа театрта табиг- дан ёһорнуудай эгээл эрхимүүдэй нэгэн мүн.

Энэ спектаклине уранхайханар шэмэлжэ талаараа уранзурааша М. Шестакова нилээд ехэ хайшаалта хүдэлмэри хээ. Энэ уранзураашын хүдэлмэри спектаклине улам хүсэг- гэй хүртэй болгоно.

Уранзурааша М. Шестакова тала газар ба ой тайгые тон гоёор, тон, голорхой хурсаар зураглан харуу- лаа. Хоёрдохи ба гурбадах акту- нууд илангаа хайнаар шэмэлгэдэнэ байна.

БМАСССР-эй искусствонуудай га- бяата ажал-ябуулагша, дирижер М. Бухбиндер оперы мэргэн шада баритайгаар хүтэлбэрлэнэ. Оркестр хадаа онсо хонирхотойгоор, шаг- нагшадтай досоо оросо, уран ша- наар ба жэгдэ зохидоор нэрэн ээдэлнэ.

Сөөн хүнөө бүридхэн хорой коллектив хадаа оперын орёо парти- тулые хангалтайгээр, хулар дүүргэнэ. Энэ дутагдал хадаа хонирхол ехэтэ шэнэ оперын шанары мэдэгдэхээр хуларуулаа гэхэдэ болоно.

«Мэдэгмаша» гэжэ энэ спектак- лине харагдашай зүлгөө урин халуунаар ойро абан хүлэһэн баримта хадаа баясама зүйл болно. Энэ хадаа театрын репертуарта тус оперы үни удаанаар орохо эрхэ олоһынь гэршэлэн харуулхаа гадна, авторнууды болон театры сашадаа улам эршэмтэйгээр хүд- дэлмэрилжэ хэрэгтэ зоригжуулан, манай үеын хүнүүдэй героическа образууды сценэ дээрэ харуулжа, хэрэгтэнэ туһалха гэжэ найдана- бди.

Намжил Балдано, РСФСР-эй искусствонуудай габыата ажал- ябуулагша, драматург.

